

V torek, četrtek in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . .
za četrt leta 2 . . . 60 . . .
Vredništvo in opravištv
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat;
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolek (stempel) za 30 l.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 27.

V Mariboru 4. junija 1868.

Tečaj I.

Donešek slovenski zgodovini, državnemu pravu itd.

Laški minister Cavour je svojim po svobodi in zedinjeni Italiji hrepenečim rojakom nekda rekel: Signori, se vuoete libertá, bisogna pagare (Gospoda, če hočete svobode, treba da plačate). Ali so si Italijani ta izrek k sreči vzeli, tega nam zgodovina ne pripoveduje; da se pa ni izgubil iz sveta, kaže nam sledeči plačilni nalog, kterega je poslala c. k. okrožna sodnija celjska gosp. dr. M. Prelogu, vredniku „Slov. Gosp.“, po §. 19. zahtevajočemu, da se mu razsodba (tedaj izvirnik) v njegovi tiskovi pravdi izdela slovenski. Glasi se:

3. 2690 Etr.

Zalungs-Auftrag.

An Herrn Dr. M. Prelog hier, über nachbenannte, an das gefertigte Bezirksgericht binnen 8 Tagen bei sonstiger Execution zu entrichtende Strafgerichtskosten.

Aus dem Strafurtheile des k. k. Kreis- gerichtes Cilli, vom 28/3. 1863.	einzeln		zusammen		Empfangsbestäti- gung
	fl.	fr.	fl.	fr.	
Geldstrafe . . .					
Strafprozeßkosten .					
Strafvollzugskosten					
Für die Uebersetzung des obigen Urtheiles in die sloveni- sche Sprache	2	10	2	10	

K. k. Bezirksgericht Marburg
am 30. Mai 1868.

(Pečat.)

(Podpis.)

Brezova mast in ljubljanski nemškutarji.

I.

Kar so ljubljanske „turnarje“, naše policije, državnega pravd-
nika in samega cesarskega namestnika gosp. Conrada pl. Eybisfelda,
prisrčne ljubljence, žilave kmečke pesti nad Ljubljano pri Ježici
v beg zapodile, da so jim želodi opletali na klobučkih, od takrat
zopet nemški, gnoj in blato kidajoči, kupljivi časopisi nad vso mero
predrzo in ostudno lajejo na vse, kar je narodnega na Kranjskem,

a posebno na najhujši trn v svoji peti, na novi „Sokol“. Nemšku-
tarji ter njim prikriveno krdelec Nemcev, starih sklučenih penzijo-
nistov, ubogih uradnikov, ki v potu svojega obraza in v trepetu
svojega srca hrobijo trdo skorjo cesarskega hlebčka, najprvo do
brezumnosti pijani od omotice zaradi zmage pri zadnjih mestnih vo-
litvah, in zdaj do strupene sline razkačeni in tako nepopisno srditi,
da s zobmi iskre krešejo zaradi skelečih, malo slavnih palic, ki so
jim padale po plemenitem zadnjem delu hlač, sami več ne vedó,
kaj počenjajo v svoji vrtoglavi.

Mi nikoli nismo zagovarjali, ne zagovarjamo zdaj, ter nikoli
ne bodemo zagovarjali tacega ponočnega tepeža in tacega dokaza-
vanja s kolom v roci, ker se s tem nič ne pečamo; vendar se mo-
ramo ustaviti početju naših lažnjivih nasprotnikov, ki po nemških,
jako postrežnih časnikih na ves glas kričé: Sokolci, narodnjaki in
kaplani so kmete s koli v roci, s kamenjem v pestéh razpostavili
po žitu ob dunajski cesti in položili po prekopi, od koder so
potem planili na turnarje. Mi brezovo mast in koristi, ktere se iz
nje cedé, prepuščamo našim nesramnim nasprotnikom, ki so podobni
dr. Zarnikovemu spekulantu v njegovih „originalih“, ki je iz najgnu-
nejših kebrov in mrčezne nesnage ožemal mastno, če tudi ostudno olje
v nesnažni lonec svoje umazane koristi. Kakor se iz najgrših od-
padkov človeškega telesa naposled še nareja žgana pijača za drhal,
ki v noči po klopéh ob cestah in v mestnih drevoredih spi, tako
tudi slovenski renegati, ktere je narod krstil za nemškutarje, in
z njimi drhal njihovih privrženecv z razustnim kričanjem in lažnji-
vim klevetanjem iz tepežev ter enacih najzaničljivejših stvari sebi
in svoji stranki žge in varí pijačo obnorele zlobe in peklenskega
divjanja. Varila je notri do večeraj slovenskemu narodu strup iz za-
bavljanja in potem strahopetnega bega starega vojaka Tambornina;
a se mnogo zagatnejši strup je zdaj začela čvariti iz pretepa pri
Ježici. Tri leta bodemo vsak teden brali zdaj v tem, zdaj v tem
časopisu o tej ponočni rvanki, če tudi ni dokazano ter se ne bode
moglo dokazati nobenemu slovenskemu društvu, nobenemu sloven-
skemu posameznemu narodnjaku, da je kmete podkuril ali v red
postavljaj. In ko bi se kteremu posamezniku tudi dokazalo, česar
se gotovo nikakor ni bati: ali je pa vsako društvo res odgovorno
za vsako početje vsacega svojih družabnikov? Kedar g. Dežman
kaki lisici drob pregleduje, ali se takrat z narovoslovskim preiska-
vanjem ukvarjajo tudi vsa nemška društva, kterim je Dežman ud?
Komaj se je v Ljubljani zaslislalo, da so kmetje zopet na-

Listek.

V Mariboru, 1. junija.

Svojega listkarja ima prepisana Ljubljana, megleno Celje, celo mrzlice
polne Brežice, zakaj ne bi ga imel tudi dvestrančni Maribor, v katerem „Slo-
venski Narod“ na svitlo izhaja?

Službo to nevaležno prevzamem vsaj za denes jaz brez vsega pla-
čila, ker v srebru mi lastniki listovi ne morejo člankov plačevati, papirnatih,
razcapanih in razmazanih „Münzscheinov“ po slovenski: na videz denarjev,
pa nočem, da si ravno Italijan dobro pravi: „Il denaro è un compendio del
poter umano“. Bilo bi srebro, — e valja! ker ni laž, kar Francoz reče: Un
homme sans argent est un peu moins que rien.

Tudi še naš časnik v gmotnem oziru preslabo stoji, ko da bi mogel
plačevati vsako listje iz mojega vrbovega koša, zraven tega sem jaz še tudi
domoljub, kteri kaj žrtvovati zamore, ne pa kakor založnik necega sloven-
skega časopisa, ki si je dobro plačati dal vabila k naročbi na „Slov. Narod“,
ktere je kot doklado svojemu časopisu priložil, pa prav je imel, ker
„beata la citta
che ha — stampatore“), che sa“.

Pa s čem bi začel mariborski listkar?

Naj poprej ponižno vpraša: jeli letos ne bodo izhajale „Slomšekove
Drobtinice“? in od Pohorja čujem odglas mogočen: Ne — Ne — Ne!! Zakaj
ne? Ker se si neumnice izbrale napis: „Slomšekove“. Sicer se je že
nabinalo gradivo, ali ni najti pravega vrednika, kteri bi skrbel, da bi bile
„Slomšekove Drobtinice“ organ „gvišnega gospoda“, kteri se je prestrašil,
kakor jaz enkrat pred volkom, ko je prebral nekakov rokopis za Drobtinice
namenjen, v katerem je pošten spisovatelj zagovarjal tudi slovensko narodnost.

*) Gosp. listkar ne smete textov kvariti, drugače pride g. Carneri z originalom.
Tam stoji „principe“, ne pa stampatore. Vred.

Pa nepolitičen listkar, kaj zopet žlabraš, ali ne čuješ, kako križani gospodje
v naši sosedni cerkvi molijo: Pone custodiam ori meo, et ostium circumstan-
tiae labii meis.

Kakor so „Slomšekove Drobtinice“ odložene „ad graecas calendas“,
tako menda tudi Slomškov spominek. Nič ne čujemo o njem, dasiravno ima
slovenski narod pravico vprašati, kaj bode z denarji. Slišali smo praviti, pa
ne verjamemo, da je neki gospod, kteri nosi dolge „dependence“, rekel: V mo-
jih očeh Slomšek ne zasluži spominka. O arrogance!

L'arrogance est un vice extrême,
Qui fait mépriser en tous lieux
L'homme dont l'esprit orgueilleux
S'élève au — dessus de soi-même.

Prav si pel starofrancoski poet!

Narod slovenski in katoliško slovensko duhovništvo pa sta z obilnimi
prineski izrekla: Slomšek je vreden spominka iz samega suhega zlata.

Pa pojdimo na drugestvari. Jaz bi rad vedel, koliko oseb na Kranj-
skem bode bralo te listkove vrstice, in pové mi slavná administracija „Slov.
Naroda“, da samo 120*). O zaspanost dežele, v kteri so se narodili slo-
venski prvaki. Ni nobenega akcionarja doslej iz Kranjskega za naš narodni
zavod, zraven tega pa tudi le 120 naročnikov! Ali bolje rastejo narodni
reakcionarji posebno v prepisani Ljubljani in odpadniki, vzlasti od onega
časa, kar so jezasti ježki fantje tako hudo nemški: „culturelement“ stekli.
Pa zakaj gre narodna stvar na Kranjskem tako rakovo pot? Čujte!
Tria sunt, quae evertunt rempublicam: immaturum consilium, proprium com-
modum, et occultum odium.

Ali kdo bode takošne žalostne prikazni prežvekoval? Poglejmo rajše
malo v družbinsko življenje v Mariboru, in tukaj nas zanimiva posebno en

*) Te številke ne vemo potrditi. Administracija, pri kteri smo hoteli pozvedati,
opomnila nas je nevéčno, da ona ni odgovorna ni vredništvu, ni postavi, ni občinstvu,
ni — listkarju. Vred.

ново poslopje — narodno gledišče. V nožji sedi praded Čeh, bogoslavjaje novo poslopje, česki narod in njegovo muzo. — Radostna pohvala in slavl-klici zadonijo po celi hiši.

Po tem se je igrala nova spevoigra, ktera ni bila manj pohvaljena, in to po pravici. Skladatelja so klicali po vsakem prizoru na oder. Tudi ta del slavnosti se sme k najkrajšim šteti.

V vednem spominu ostane 16. maj našim bratom Čehom; pa tudi nam naj bo ta dan vedno v spominu, naj nas misel nanj spodbuja, posne-mati naše brate, in vedno neutrudljivo delati za blagor naroda našega in v prid lpe naše domovine.

Drugi dan 17. maja je našlo solnce Prago še zmiraj v krasni obleki, gostje so si ogledovali mesto dopoldne, in ob poldne so se podali v novo-meško gledišče v akademijo vseh pevskih društev.

Ob pol dvanajstih so šla pevska društva po svoje zastave na žofin-ski otok, kjer so jih prejšnji dan shranila, in z godbo so se podala v novo-meško gledišče.

Hiša je bila prenapolnjena. Pevci so bili pri vsaki pesmi z živo pohvalo sprejeti.

Popoldne 17. maja je bil na žofinjskem otoku veliki banket, pri katerem so bili vsi česki prvaki, kakor tudi moravski, ruski, srbski, hrvaški in slovenski gostje. Bilo jih je čez 400. Imenujem le: Palacký, Dr. Rieger, Clam-Martinic, grof Harrach, Subotić (Hrvat), grof Kiselev (Rus), prof. La-manský (Rus), Kubin (Rus), Dzieduszycki, P. Kačala (Rusin), prof. Narano-vović (Rus, v ruski narodni obleki). Dr. Pražak z Morave, Urbanek (Čeh), župan dr. Klauďý, Pawlević iz Dvora, dr. Brauner, Sladkovský, Mrazović (Hrvat), Čakra (Srb), Kostić in Gersić (Srba), dr. Vošnjak, dr. Kopač (Slo-venec, iz Zagreba) in drugi Hrvatje in Srbi, potem P. Hurban (Slovak), P. Hornik (Lužičan) i. t. d.

V Belemgradu 25. maja 1868. Dobili smo vesti iz Bosne, ktere potrjujejo glasove, da se je tešansko okrožje spuntalo. Čeravno ta glas ni nenađen, ker se tam obče nezadovoljstvo vse bolj širi, vendar je v svojih nasledkih zelo važen. Dozdaj je bil vsak punt, dogodivši se v carstvu turš-kem boj krsta s polumseem; krst in polumescev sta bila jeden dru-gemu v glavi, in zavoljo tega se je tako dolgo držalo osmansko carstvo. To je bil vzrok, da je Bosna pri vsakem puntu podlegla. Ali nazadnje se je to studilo samim Turkom (oni so Srbi, samo poturčeni), da so se zjedini-li s krščani zavoljo velikega davka. Osman Paša čuvši o tem, došel je sam tje, in razgnal narod. Take prikazni, ako ravno se jim še ne more pripisavati znamenje občega vstanka, imajo vendar toliko upliva, da se mi kot Slovani temu le radovati moramo. Da se kedaj reši slovanstvo v Turčiji, treba mu je najpred sloge in slovanskega čustva, a do tega skoraj niso mogli dospeti. Tam je ostal narod gluha za idejo slovanske vzajemnosti, samo nadloge in trpljenja so ga primorale, da se je kedaj lotil orožja. — Premnoge nadloge so končno vzročile, da se zdaj zjedinjuje Mohamedanec s pravoslavnim in katolikom.

Manevri so se povsod pričeli po Srbiji — in trajali bodo vsi do konca tega tedna. — Narodna vojska leži v šatorih, in tu se obučava, kako bi trebalo pred neprijateljem postopati. Beligradsko okrožje je vmeščeno na Topčiderskem brdu četrt ure od Belega grada. Posetivši včeraj tabor, vi-del sem vse veselo, vojna banda svirala je, a vse je plesalo — Kolo — Mačvanko itd. Sveta je bilo vrlo mnogo tam. V saboto je bil tudi knez tam, kjer ga je narodna vojska s navdušenjem sprejela. Včeraj pak jih je častil, t. j., poslal jim je svojega vina in jela.

Politični razgled.

V 117. seji zbornice poslancev je vsled necega dogodka med vrednikom Šarfom in dvema častnikoma stavil poslanec Šindler do ministerstva vprašanje, kaj hoče ono storiti, da se zavaruje neobroženo ljudstvo proti nesramnim žalitvam oboroženih častnikov. — Postava o železničnih tarifih in nadzorništvo železnične vožnje se je po drugem in tretjem branji sprejela.

Pri sledečem posvetovanji postave o vredjenji kupčijskih in obrtnijskih zbornic (gl. „Slov. Nar.“ št. 16 in 17) je hotel rešiti Krzeczunowicz, podpisan tudi po dr. Toman-u, nekoliko pravic deželnih zborov, pa zastoj. Tudi Ljubiša je v Srbskem govoru brez vspeha tirjal še četrto zbornico za Dal-macijo. Postava se je po dolgem besedovanji skoraj nespremenjena po osnovi sprejela.

Zdaj je hotel predsednik glavno poročilo proračunskega odbora na dnevni red postaviti, vlada in 62 poslancev je bilo s tem zadovoljnih. Levica pa je s 71 glasovi po nasvetu dr. Grosa sklenila, da pride to še le v prvi seji po binkoštih v pretres.

Vladin predlog o preuredbi pravil narodne banke se je predal finanč-nemu odboru v pretres. Brestel priporoča vladin predlog in pravi, da bo banki, kakor vladi koristilo, če se razširi delokrog bankin. Ljudski minister je pozabil imenovati ljudstvo in njegovo korist.

Više oseb o visokih službah se hoče peljati iz Dunaja v Beligrad, pravijo zato, da si ogledajo zemeljsko površino, kjer bi se dala združiti drž. železnica s Srbijo in vojaško granico.

Vladini listi že trdijo, da vlada ne odstopi, če bi tudi pri reševanji finančnih predlogov njena ne obveljala.

Beust se je obrnil do pruske vlade zavoljo pomote v kupčijski po-godbi, kjer ni Ogerska dostojno imenovana. Sicer Pruska se ni odgovorila; to pa oger. min. Goroveja ni motilo, da ne bi bil zbornici naznanil, da je vse v najboljem redu.

60 poslancev se je sešlo, da bi se posvetovali o finančnih predlogih in o porazumljenji z vlado — pa so se zopet razšli.

Naj si kdo misli o vojski, kar hoče in naj govore vlade in čas-niki, kakor jim drago, to je gotovo, da se ni še rešilo nobeno vprašanje,

zavoljo ktere ga se je bilo vojske bati in da se povsodi, s tako naglico k vojski pripravljajo, kakor da bi se imel že jutri boj vneti.

Črnogorski knez je izročil gospodarstvo deželnega denarstva v roke senatove, sebi je pridržal 6000 cekinov letnega dohodka.

„Rus. Inv.“ pravi, da se je Rusija odpovedala svoji konservativni politiki in da si šteje v svojo nalogo, postaviti se na čelo po krvi in duhu jej soradnih plemen, da jim je izgled njihovega vedenja in da jim v njihovih silah ne bo odrekala svoje pomoči.

Poljski grb ima izginiti iz uradnih pečatov na Poljskem, na nje-govo mesto pride ruski in ruski napis.

„Const.“ pravi v prestolnem govoru pruskega kralja: Govor nima nobene besedice, ktera bi mogla Francijo žaliti, pa tudi nobene, ki bi ne izrekala žuganja proti njej.

Zdaj se poroča tudi v nemiru na otoku Malta. Otočani bi se radi znebili anglejske vlade.

Iz Newyorka se poroča, da je upor v Mehiki potlačen in da Jua-rez glavnega mesta ni bil nikdar zapustil.

Tožba proti Johnsonu ne bo imela tako hudega izida, kakor je bilo videti. Johnson se je zdaj že v 3 tožnih zadevah nedolžnega spoznal.

Javne dražbe 2. junija.

Kranjsko: II. izv. dr. Orešnikovo pos. št. 62 pri okr. ur. v Trebnu cena 600 gl.

I. izv. dr. Žigmanovo pos. urb. št. 1, 2 in 8 Prem pri okr. uradu v Postojni zar. 63 gl. 72 n., cena 2853 gl. 40 n.

I. izv. dr. pos. Ivana Skula zem. kr. gosposka Auersperg urb. št. 796 rktf. št. 669, urb. št. 803, rktf. št. 675/14 pri okr. ur. v velikih Laščah zar. 210 gl., cena 2731 gl. 60 n.

Sop. izv. dr. pos. Ivana Mikliča v Zagorici hiš. št. 5 rktf. št. 33, ad Pfarrgilt Gutenfeld pri okr. ur. v Velikih Laščah zar. 200 gl., cena 1171 gl. Pon. III. izv. dr. Sušteršičevo pos. v Vrhu urb. št. 219 ad Ruperts-hof pri okr. ur. v Novomestu zar. 185 gl. 25 n., cena 680 gl.

II. izv. dr. pos. obč. Ubelske urb. št. 22/17 ad Prevalju, zar. 1300 gl., cena 1670 gl. pri okr. ur. v Postojni.

I. izv. dr. pos. Vilj. Lahajnerja v Komuci, hiš. št. 6 pri okr. ur. v Žužembergu zar. 833 gl. 99 n., cena 749 gl. 90 n.

Štajersko: II. iz. dražba Pahernikovega posestva, urb. štev. 102 pri Spielfeldu; cena 6598 gl. o. u. Maribor.

II. izv. dražba pos. urb. št. 22 pri Pesnizhofen, pol. im. Kronabeter-a, cena 3816 gl. o. u. Maribor.

I. izv. dr. pos. Šim. Purgaja urb. št. 41 ad St. Jakob pri okr. ur. v Mariboru zar. 3010 gl., cena 6294 gl.

I. izv. dr. pos. Mat. Pachlerja dom. št. 12 ad Rotwein, in urb. št. 3/4 ad Oberrottwein pri okr. ur. v Mariboru zar. 106 gl., cena 2207 gl. in 368 gl.

I. izv. dr. pos. Hajdenekova urb. št. 22 ad Mag. Rann pr. 4210 gl. ngt. št. 88, vr. 450 gl., ngt. št. 115 in 1428 vr. 150 gl. urb. št. 201 vr. 100 gl. urb. št. 132 in 133 vr. 1300 gl. urb. številke 237 in 238 vr. 100 gl. urb. št. 371 pr. 1200 gl., in urb. št. 23 ad Mag. Rann vr. 1550 gl. pri okr. ur. v Brežcah.

30. maja III. izv. dr. pos. Mart. Repenška urb. št. 698, 700, 708 in dom. št. 51 ad Gornjigrad c. 7141 gl. pri okr. ur. v Gornjemgradu.

3. junija.

Kranjsko: II. izv. dražba tirjatve Marije Zabukovec na štev. 453, zar. 210 gl. vrednosti pri okr. ur. Ljubljanskem.

II. izv. dražba pos. Fr. Oražem-a v Maliloki, št. 11 pri okr. uradu Ribniškem; cena 732 gl.

III. izv. dražba Permetovega posestva v Vinu, v okr. ur. v Ljubljani.

II. izv. dražba posestva Marije Koncilije, urb. štev. 68, pri okr. ur. v Brdu; cena 1b0 gl. 20 kr.

Pon. 3. izv. dražba Habjanovo posestvo, urb. št. 163 1/I ad ad Lack pri okr. uradu v Loku, zar. 131 gl. 25 n.; cena 152 gl., in urb. št. 4 ad Hališe, zar. 183 gl. 75 n., cena 660 gl.

I. izv. dražba pos. Štef. Peterlina, št. 20 Grosspölland zar. 200 gl., cena 1507 gl. pri okr. ur. v Ribnici.

I. izv. dr. pos. Marije Kump, zem. kn. Kočevje, tom. 34, fol. 208, zarad 100 gl., cena 150 gl.

I. izv. dražba premakljine Jož. Plantariča v Mokronogu.

Štajersko: I. izv. dražba Kostomajevo posestvo, urb. št. 127 pri Teharjah, okr. uradu v Celji; cena 4250 gl.

I. izv. dražba Ratejeva posestva urb. št. 6 1/4 in kurr. št. 703 1/4 ad Neucilli pri okr. ur. v Celji, oena 870 gl.

I. izv. dražba posestev Jurja in Helene Rosman v Gorici, urb. št. 2 in dom. št. 1 ad Maierberg pri okr. ur. v Celji, cena 1310 gl.

I. izv. dražba pos. Mih. Slatenška urb. št. 153 ad Oplotniz v gor. njih Lužicah pri okr. ur. v Slov. Bistrici zar. 100 gl., c. 2200 gl.

I. izv. dr. pos. Ane Tramšak v spodnjih Lužicah urb. št. 180 ad Oplotniz pri okr. ur. v Slov. Bistrici, zar. 50 gl. c. 670 gl.

I. izv. dr. pos. Jož. in Marije Zemljak v Pretrčaji, urb. št. 105 in 105 1/4 ad Studenitz, pri okr. ur. v Slov. Bistrici zar. 163 gl. 96 n., c. 2700 gl.

I. izv. dražba pos. Jož. Hlačarja v Levi, urb. št. 25 kur. št. 424 ad Neucilli, St. Magdalena, pri okr. ur. v Celji, cena 4480 gl.

I. izv. dražba pos. Florjana in Marije Habjanič, urb. št. 51, 51 1/4 ad Minor. Pettau in gor. št. 430 in 430 1/4 ad Ankenstein, pri okr. ur. v Ptui, zar. 500 gl., cena 1150 gl. in 500 gl.

Zavoljo visocih praznikov bomo izdali prihodnji list še le v četrtek 4. junija.

Loterijske srečke 27. maja.

Iz Trsta: 24, 56, 46, 28, 62.

Dunajska borza od 29. maja.

5% metalike 56 fl. 25 kr.	Kreditno akcije 182 fl. 80 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 57 fl. 30	London 116 fl. 65 kr.
5% narod. posojilo 62 fl. 20 kr.	Srebro 114 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 81 fl. 30 kr.	Cekini 5 fl. 56 kr.
Akije narod. banke 70 fl. 40 kr.	

mlatili turnarje, kateri vso dobo svojega obstanka še nikoli nikamor čez ljubljansko mitnico 500 korakov niso stopili, da bi ne bilo treba podplatov kazati ali hrbet nastaviti, česar so tudi sami mnogo krivi, ker njihovi revolverji, zabavljivo vprašanje fantom: ali imate korajžo? njihovo zaničljivo in ošabno namrdavanje, njihovo naprej zakrivljeno perje na klobucih, se kmečki mladini že samo ob sebi zdi razžaljivo klicanje na boj, zdi se jej bridka zabavljica mestnega ošabneža, podojčenega s krivim mlečkom površne puhle oliznosti, ktera se prodaja za „nemško kulturo“; komaj so prisopihali prvi begunci razprhnene turnarske armade doli od sv. Kristofa, že so nemškutarji raztrobili, da je dr. Bleiweis poprejšnji teden za berača preoblečen ob bérglah lazil ob Savi, koder je kmetom 200 gld. potrosil, kakor pravi Antikrist, da bi nemškutarje pretepli. Kvasilo se je, da je dr. Costa za kmečkega fanta preoblečen po krémah za vino dajal in potem pri tepeži sam s kolom udrihal, akoravno je dokazano, da je tačas bil v Postojni. Znani opravljevec iz Ljubljane je v „Triesterico“ naglo pisal, da so se narodni podpihuni in družabniki poprejšnjega „Južnega Sokola“ vse tisto popoldne, ko je potem bil pretep, klatili po krémah, ob dunajski cesti, ker so za vino dajali, kmečke fante podpihivali, ter na Nemce vzdigavali črno vojsko. Dunajski list „Presse“ je 20. maja v uvodnem sestavku v Ljubljani skovanem brez okoliša rekel, da so kaplani in Sokolovci (torej ne družabniki nekdanjega „Južnega Sokola“) kmete peljali na turnarje, za kar se bode ta časopis moral pred sodbo zagovarjati; kajti iz gotovih ust vemo, da odbor zdanjega „Sokola“ dunajsko mater tolicih in tako po gostem raztroševanju laži, staro kačo „Presso“ toži. Pa s tem še ni bilo opravljeno. Nemškutar-ska drhal spiše „promemorijo Nemcev proti Slovincem“ ter v tem nesramnem zmazku svoje strupene srditosti od vlade zahteva: „naj v Ljubljano pošlje civilnega in vojaškega gubernérja, ter naj vojake po deželi pomnoži in tako vso kranjsko zemljo dene v stan obséde; naj razpodi zdanji deželni zbor, ker v njem ni nemške večine; naj za trdno odstavi zdanjega župana; naj zapre čitalnico in vsa slovanska društva; naj odpravi trgovsko zbornico, ker vselej narodne poslance voli v deželni zbor; naj nemško-turnarsko in „Sokolovo“ društvo razpodi, da bi tako nemško društvo, ki že delj časa uborno životari, umrlo s častno smrtjo, s seboj vred „Sokola“ pokopavši; naj slovenske liste ustrahuje in s tiskovimi tožbami ubija ter jih celo brzda s tistimi tiskarskimi, če tudi zdaj nikjer več veljavnimi zakoni, s katerimi je 1851. leta bil Bach začel časopise bičati; naj službo vzame narodnim učiteljem ljudskih in srednjih učilnic, ako ne bodo hoteli v nemškutarski rog trobiti; naj popolnem ponemči učilnice in pisarnice, t. j. naj Slovence preganja, kakor koli more, ako se ne dadé radovoljno ponemčiti“.

To „promemorijo“ je podpisalo 200 ljubljanskih meščanov, ki plačujejo največ davka, in nesli so jo cesarskemu namestniku g. Conradu, kteremu so na ravnost povedali, da mislijo s to prošnjo iti na Dunaj k ministerstvu.

To je sad našega zadnjega poboja pri volitvah v mestni

odbor. Če se našim prvakom še zdaj niso oči odprle, kaj in kako imajo počenjati, potem jim ni več pomagati.

✓ Naša prihodnost.

II.

Ena naših največjih nesreč je, da v političnem obziru nimamo nobene veljave. Temu se bode vsaj nekoliko prišlo v okom, kedar se bode uresničil program, ki si ga je „Slovenski Narod“ na čelo in slovenski narod v srce zapisal.

Druga naša reva je, da imamo še tako malo dušne hrane v domači obliki podati tistim, ki bi po njej segali. Tu nam je treba že v malo daljšo bodočnost pogledati. Ali bi mogel slovenski narod v slovstvu, umetnosti in vednosti toliko dušne hrane spraviti na dan, da bi zadostovala ogromnemu napredku sedanjih in prihodnjih časov? Nikakor ne! Ne precenimo svojih moči, in se nikar ne primerjajmo Grkom, katerih razmere so bile vse drugačne. Ogromno nalogo gledé omike, zamore le ves slovanski narod z zedinjenimi močmi kot jedna slovstvena celota izvršiti. Tega edinstva si ni moči misliti brez skupnega jezika. Slovani bodo tedaj gotovo imeli nekdanj svoj vseslovanski jezik. Kakošen bo ta vseslovanski jezik? Gotovo bo jezik kterege slovanskega plemena postal vsem Slovanom skupni jezik. Mešanice iz vseh narečij gotovo ne bodo nikdar kovali in varili. Take misli že imamo, hvala Bogu, za hrbtom! Ktero pleme nam bo dalo vseslovanski jezik? Naravni odgovor na to vprašanje je: tisto, katero je po številu ali omiki najmočnejše in ima že precej razvito slovstvo. To bi bilo naravno razvijanje; zato se bo brž ko ne tudi tako godilo. Teže je odgovoriti na vprašanje: V kaki razmeri bo vseslovanski jezik k posameznim slovanskim narečjem? Jih bo izpodrinil? Mislim da nikdar ne. Spomnimo se, da si je slovanski narod več ali manj splošno na svojo zastavo zapisal podruževanje, katero svobodo posameznih delov le toliko omejuje, kolikor je za splošni blagor neobhodno treba. To pridruževanje bo tudi gledé vseslovanskega jezika obveljalo. Narečja in njih slovstva bodo ostala poleg vseslovanskega jezika in vseslovanske literature. Tudi gledé omike bi to bil velik korak naprej. Pri enih plemenih namreč bi, kar je naravna reč, vseslovanski jezik dolgo časa ostal le lastnina izobraženega sveta. Če bi se narečje in njegova literatura celó zanemarila, pretrgala bi se s časom ona živa zveza med prostim ljudstvom in izobraženimi stanov, ktera je neobhodno potrebna za zdrav razvitek vsega naroda. Ako se pa literatura vsakega plemena poleg vseslovanske v primeri s potrebami dotičnega plemena razvija, je mogoče, da omika vsem stanovom brez vse sile v naj prijetnejši obliki dohaja. Pri dosedanjih kulturnih narodih se ni za to skrbelo, da bi bila omika povsodi vsem stanovom enako lahko dostopna. Vsakemu je pustiti, da se po svoje razvija, manj ko je mogoče različne dele v ozke okove enoličnosti vklepati — to je zdravo načelo. Bog daj, da bi mu slovanstvo v vsem zvesto ostalo.

psiček. Temu je, ker je tako ljubeznjiva živalica, že odločen poseben spominek z napisom: Latratu fures excepi, mutus amantes,

Sic placui mundo, sic placui mundo.

Kdor ga hoče spoznati po gobcu in repu, naj se podá v hišo pod št. 2222^{1/2}. Edno reč še moram omeniti iz javnega življenja mariborskega mesta, da se namreč ne bode trebalo za naprej potoževati:

Quid faciunt leges, ubi sola pecunia regnat,

Atque ubi paupertas vincere nulla potest?

Te vrstice so mi na misel prišle, ko sem se včeraj skoz „mauto“ peljal, in mi ni trebalo več plačevati taxe zaradi tax.

Z Bogom, častitljivi bravec ali bralec, kedar bodem sopet dobre volje, bodem sopet želce mešal, ker to je zdravo za one, ki imajo trda jetra.

V Mariboru 3. junija.

Francoz ima dve izvrstni besedi, ktere se ne daste prav posloveniti, in te ste: moquerie in raillerie. V Mariboru bi človek imel vzroka dovolj „moquirati se“, zakaj smešnega je dosti — ali nar smešniša je knjiga, ki ima naslov: „Personalstand des Bisthums Lavant in Steiermark“. Ker sem jaz tudi katoličan in lavantinski diöcesan, in od mladih nog v Štajeru prebivam, sem si mislil: glej Epiharmos, tvojega imena nisi še nikjer natiskane videl, tukaj bodeš vendar stal črna na belem. Kupim si knjigo črno zolto v znamenje, da sta izdatelj in bukvozev dobra Avstrijanca, dasiravno „deutsch“. Iščem svoje ime, a žabje masti! ne najdem ga.)*

O ti neumni naslov knjige: „Personalstand des Bisthums Lavant“, ki si me spravil ob 40 krajcarjev! Pa hvala Bogu, da me niso v knjigo postavili, ker Bog zna, kako bi bili moje grško ime *Ἐπιχαρμος* po-
pačili, če so že poštena slovenska tako nevmisljeno pokvarjena.

*) Tolaži me ta okoliščina, da tudi Bartholomaeus Carneri ni v tem Personalstan-
du. Onj je vendar več, kakor jaz, on kritizuje pastirske liste, jaz samo šematizme. Ven-
dar bi se spodobilo, da bi stal kje pred „Diöcesan-Architektom“, kot: „Diöcesan-Kriti-
k“ — ali: Diabolus rotas.

Vendar ima ta knjiga dosti podučnega, posebno na strani 7. in 8. Ko sem te strani prebral, pridejo mi Danteve vrstice na um:

Pompe, fasti, ricchezze,

Titoli, dignita che siete al fine,

Che l'nom tanto per voi sudi e s' affanni, —

Insipide dolcezze.

Škoda, da si ta knjiga ni izbrala kakošnega „motta“: Jaz bi jej svetoval sledečega: Memento! necessariam esse ad res gerendas — hominum benevolentiam. Ko knjigo dalje pregledujem, vidim vse sorte ljudi P. T. Titl. itd. Prišel mi je na um Ciceronov izrek:

Homines plures nomine, — quam re.

Pa „moquirajmo“ se čez kaj druga. Kupil sem i drugo leta 1868 v Mariboru na svetlo izišlo knjigo.

Te zapopadek je životopis ranjcega mestnega župana. Pisalo ga je gotovo hilarie et liberalie ingenium. Vse je lepo, večidel resnično, samo eden „passus“ ne, in ta je, da se je ranjki mestni župan hrabro vojskoval z reakcijonarnim in klerikalnim življenjem v Mariboru. Živim že več let v Mariboru, ali nisem še opazil, da bi se mariborski klerus veliko vtikal v javne zadeve. Razun opravil svojega poklica nekteri zajce in lisice strelajo, drugi vina pretakajo, tudi niso žurnalisti razun ednega edinega, in ta je še le v najnovejšem času postal „Leibkorrespondent“, in se je brž ko brž po-grozil, da bode „Slov. narod“ na oder poklical, ako ne bode po njegovem „žmahu“ pisal. E bratec literarni! ne boji se te *Ἐπιχαρμος*, tvoje orožje ga ne bo našlo neoboroženega, sicer pa tudi tebi: „imperare non concedit sta-tura“, da govorim z Rimljanom, od kterege je te besede mogel slišati: Publius Minutius.

Še čez eno reč se hoče *Ἐπιχαρμος* moquirati, in to je čez krasni spol mariborski, — stoji, čez tega pa nesmeš pelinasti listkar, spomni se stare regule:

Da foenum bovi, et saccharum psytaco.

Ἐπιχαρμος.

Ako vse to pomislimo, se nam Slovencem ni treba bati, da bi morali kedaj naš jezik in našo literaturo vreči pod klop. Le razvijajmo jezik in množimo literaturo na vso moč. — Nas Slovencev razmere so pa že tudi take, da je izobražencem znanje srbsčine skoro neobhodno potrebno. Ako dobimo po Matici dobro gramatiko in se bo na gimnazijah v prihodnje zvesto izpolnjeval oni paragraf naučnega načrta, kateri zahteva, da se Slovenci tudi „ilirskega“ jezika učé, se bodo izobraženi Slovenci sčasoma precej navadili tega našemu toliko podobnega narečja slovanskega. — Naše slovensko slovstvo bi najlože pomnožili po prestavah najizvrstnejših del iz drugih slovanskih narečij. Mi kot Slovani imamo nekako pravico do dušnih del, ki so se rodila pri drugih Slovanih; ni tako, kakor če bi iz tujih jezikov prestavljali. Kar je slovansko, je tudi naše. Čas je že, da se do te vzajemnosti popnemo.

Italijani in slovanska duhovščina v Istri.

Iz Primorskega 24. maja. L. K.

(Konec.)

Italijani se ne ježe toliko za to, ker se obračamo po drugih neisteskijh poslanih, ampak ježe se le za to, ker nočemo dalje biti podlaga tujčevi peti. Italijani se ježe, ker naši duhovniki brez izjeme, najsibodo rojeni Italijani ali pa k nam prišli kranjski bratje, složno branijo narodove pravice. Kakor da bi cela Istra že bila Italijanom izročena, po kateri bi radi samovoljno razsajali. Zato se hudujejo nad vsakim, ki ne trobi v njih kozji rog. (Unanime fu lo sdegno — nell'udire, che degli stranieri si arrogano di prendere a danno nostro ingerenza nelle cose nostre . . .). Da bo italijanski protest zoper slovansko prošnjo in zoper Svetčeve zahteve naš deželni odbor živo podpiral (con fervorezza raccomandazione) če je res napravljen in mu izročen, se je nadjati, ker v našem deželnem odboru veje čisto italijanski duh, kteremu je isterski Slovan hujši kakor Turk. Tudi vse dosedanje postopanje njegovo kaže, da deželna opravila opravlja le Italijanom na dobro, Slované pa popolnoma zanemarlja. Zadnji dnevi so to zopet očitno spričali. Koperska gimnazija je postala popolnoma laška; celo nemški jezik se je izbrisal kakor posebni predmet izmed učilnih predmetov. Na 190.000 Slovanov se dotični ukaz še niti ne spominja!!

Dalje se dopisun jezi, da so naši duhovniki namenili še druge prošnje zoper vnebovpijoče zatiranje Slovanov podpisavati. Kakor razupita laška peticija tudi on njim odreka pravico prošnje ukladati. Ker se tu nikakor ne morem z njim prepirati o tej pravici, ga le zavrnem na 19. št. „Slov. Naroda“; vse ustavne države svojim državljanom djansko priznajo to pravico; ravno tako najslavniši pravo- in državoslovci brez izjeme očitno povdarjajo važnost te občno priznane pravice. Vsak, naj bo tujec ali domačin, zna sam ali z drugimi vred prositi ali sam zase, ali za druge za priznavo in izpeljavo te ali one pravice, za odvrgitev te ali one krivice, za to ali ono dobroto itd. Čuditi se moram, da se dopisun drzne to pravico slednjega državljana in ne državljana odrekati našim duhovnikom, da jim podtika črne nepoštené namere (i tenebrosi loro piani) in s silo vriva nevednost in neskušnost (per inespierienza ed ignoranza caduti). Nikoli se ne bo vresničila njegova zvijačna namera duhovščino med seboj razdružiti! Ona predobro vé, da naši različni sovražniki, zlasti pa Italijani, ki bi jo z narodom našim radi v žlici vode vtopili, potem prežijo, kako bi po starem načelu „divide et impera“ neslogo med njo zasijali in potem vse skupej tem lože tlačili! Sloga nas bo rešila tujščine in teškega italijanskega jarma.

Dalje se dopisun jezi nad duhovščino, da ni pristranska, da ne zanemarlja Slovanov in ne streže samo Lahom in ne razširja laškega jezika. Kako se duhovniki, ki bi jih (italijanska) omika oblizala bila (— gente — — dovrebbe avere almeno un' ombra di coltura!) drznejo mešati se v naše (namreč isterske) zadeve, našo (ital.) narodnost napasti in nam predragemu laškemu jeziku se ustavljati (di attaccarci nel nostro sentimento nazionale e diferirci nel culto dicio, che ci è piu caro della ling. nostra italiana.) Prečudno zahtevanje! Duhovščina, ki le med narodom živi, le z njim občuje, le jedina zanj dela, bi še ne smela odbijati očitnih in skritih napadov ljutih narodovih sovražnikov. Kaka neškrižnost! Dopisun priznava, da je narodno čutje, da je narodni jezik Italijanu najdraža stvar in ob enem ne pomisli, da tudi Slovenci niso iz marmorja ampak, da je tudi njim prirojeno slovansko narodno čutje, da tudi mi v srcu gojimo ljubezen do narodnega jezika. Mi Slovani nikoli in nikjer ne vrivamo Italijanom našega jezika, oni pa nas z vso silo potujčiti nameravajo in — gorje mu! kdor se njihovim nameram ustavlja, — — sirovež je, omika-ga še vrh las oblizala ni.

Da pa naša častita duhovščina skrbi za očitno priznavo in izpeljavo narodnih pravic, skrbi le za razvitek slovanskega jezika, za povzdigo slovanske omike, tako skrbi za domače nam najdražje stvari; kajti tuja nam je le italijanska olika, tuj le italijanski jezik (lingua e coltura straniera). Koliko smo dolžni našim duhovnikom, če pomislimo, da oni samo v Tržaški škofiji izmed vseh 94 ljudskih šol zdržujejo brez plačila 33 tako zvanih šol za potrebo (vse slovanske), tedaj nad tretjino isterskih šol, ki spadajo k Tržaški škofiji! V enaki razmeri duhovščina oskrbljuje enake šole v Poreški in Krški škofiji iz gole ljubezni do naroda, med katerim živi. Ne gledé na drugi njih trud bomo že z ozirom na njih delovanje v šolah krepko zavrnili laškega dopisuna in njegove: „costoro non comprendano essere nera ingratitudine il comportarsi in siffatto modo verso coloro a carico dei quali essi pure vivono, prosperano e si impinguano. Saj se vé da, ko bi Lahni o nas določevali, bi našim duhovnikom še slane vode ne privoščili!“

Ti Lahoni semtertje po Istri raztreseni se šopirijo s svojo napihnjeno

olikanošjo, ki je puhla v sredi, okoli strani je pa nič ni, se drznejo z naj-surovejšimi izrazi podtikati našim duhovnikom nerazsodnost in nevednost (po- veri di spiriti) in narodno prenapetost, ki hrepeni po panslavjanskih utopijah (utopie panslavistiche di pochi fanatici caporioni di cui essi non sono che i ciechi e docili stromenti). Treba bi mu bilo dokazati, kje je kak naš duhovnik nameraval izpeljavati panslavjansko idejo! Kje so zanj Slovani demonstrovali tako, kakor Lahoni brez prenehanja se napenjajo za vse zveličavno Italijo.

Pa naj končam. Častita duhovščina naša se ne bo vstrašila grdih pesovavek laških dopisunov, ampak kakor dosedaj bo še bolj krepko napenjala svoje žile, da Slovanom napoči boljša, milejša prihodnost. Naša duhovščina dobro pozna svoj poklic; ta ni le za cerkev skrbeti (la loro missione di noi è unicamente di attendere alla chiesa —) ampak pospeševati naroda vsestranski napredek. Zato naj se dovršijo sklenjeni nameni in isterske dekanije (25 jih) naj pokažejo pred svetom, kaka krivica se godi slovanski Istri. Zato častiti duhovščini vskliknem: Slava!

Narodno gospodarstvo.

Odgovor g. S. gledé na njegovo sporočilo v 19. št. „Slov. Naroda“: „Ali Potabla ali Predel?“

(Dalje.)

Od naše strani se gotovo ne bo potegovala ne jedna niti vojaška niti nevojaška oblast za črto čez Potabelski prelaz, odkar so neke besede presvitlega cesarja (pri priliki izrečene 7. svečana t.l.) naznanile njegovo željo, da princ Rudolfove železnice podaljšek do morja mora vsakakor le po avstrijski zemlji izpeljan biti. To se bo pa le spnilo, če se poteza čez Predel sežida; kajti dolinska železnica od koroškega Kokavega čez Gorensko-Kranjsko do Ljubljane se ž njo nikakor primerjati ne more; Potabelska črta pa drži po tuji zemlji.

Le Predelska črta ima za naše cesarstvo največo državno-vojaško važnost. Ker je pred naglimi napadi že po svoji legi po večem zavarovana, bi bilo ob vojski po dveh železnicah — po princ-Rudolfovi Predelski in po sedanjih južni železnici — v kratkem času mogoče iz srednjih in severno-zahodnih dežel prestaviti močno vojsko na ravan ob spodnji Soči. Tako bi varovali pred tujim napadom naše Primorsko in vse za njim ležeče dežele. Da bi le mimo Gorice slednjega sovražnika pot peljala čez Primorsko v srednje dežele našega cesarstva, Napoleonove vojske konec preteklega in v začetku tega stoletja neovržljivo spričujejo. Vse te važnosti nima le 5³/₄ milje dolga pot od Kokavega čez Naborjet do Potabla tik italijanske meje. Tudi to kratko pot v malo urah lahko peš prekorača vojaško krdelo, ki bi ozko belsko dolino braniti ali od tam celo po furlanski ravnini razpostavljenemu sovražniku nagajati utegnilo.

Napačno je tudi, če Italijani (kakor beneška kupčijska zbornica) in nekateri njihovi privrženci v Trstu trdijo, da ste Avstrija in Italija po zadnjem pomirjenji (1866) in po lanski kupčijski pogodbi zaradi izpeljave železnice jedna drugi roke zavezali. Rečeni pogodbi Avstriji nikakor ne nalagata dolžnosti vsako železnico, ki bi jo Italija do naše meje sozidala, tudi po svoji zemlji nadaljevati. Enako velja za Italijo. Pogodbi le govorite, da se bote državi pri takih razmerah jedna drugi pomagali, kolikor se bi s tem vjemale vsestranske koristi obeh držav. In to je prav pravično, kajti avstrijski državni zbor bi krajcerja ne dovolil, da bi se kaka črta, ki pelja po italijanski zemlji, zagotovila, kakor bi italijanski v enaki razmeri enako ravnal.

V 11. in deloma v 12. št. „Slov. Naroda“ sem dokazal, da iz princ-Rudolfove železnice potegnjene čez Predel, ne bo samo Trst spravljal vsega dobička, ampak da bo ona na dobro celemu cesarstvu, zlasti pa našim primorskim deželam, našemu mornarstvu. Princ Rudolfova železnica bo velika žila, na kateri se bo kupčija med srednje vshodnimi evropskimi deželami in Afriko in prek Sueškega prekopa tudi tje do južne in vshodne Azije pretakala. Moč slednje države, zlasti pa njena kupčijska se primeroma razvija po daljšem ali krajšem morskem obrežji; Avstrija naj tedaj posebno gleda, kako bi krepko in vpešno podpirala domače mornarstvo. To bo pa le dosegla, če se po avstrijski zemlji samostalna železnica čez Predel do morja podaljša. Naše brodovje jej bo privražalo in od nje odvažalo nezmerno množico raznoterega blaga. Se vé da bi Trst pri tej velikanski mednarodni, medsvetovni trgovini dobival dosti dobička. Na iztok princ-Rudolfove železnice postavljen je še lega našega mesta taka, da se ga rečena železnica nikakor ogibati ne more.

„Lej stvarnica vse ti ponudi,
Le jemati od nje ne zamudi.
Lenega čaka strgan rokov,
Palca beraška pa prazen bokal!“

bi pri omenjenih razmerah z Vodnikom klical Tržačanom, ko bi lastno bodočnost zanemarljali. Njim pa poganjanje za bolj cvetečo prihodnost za zlo jemati, jim zato sebičnost in nevem še kake strasti podtikati, to je ravnanje, kterega nikakor ne razumem. Benetke že sedaj po Brenerski železnici Trstu in Avstriji mnogo dobička jemljejo, po narejeni Potabelski železnici bi jo pa še bolj tlačile. Po Predelski črti bi pa dotični dobiček ostajal naši državi in tudi S. ovi uzorni kupčiji bi bilo jako pomagano, ker bi po najkrajši poti prišla do morja in sicer do avstrijskega obrežja.

Jako se pa g. S. moti misleč, da društvo južne železnice podpira Predelsko potezo, ker bi napravljena železnica čez Potabelsko sedlo popolnoma odpravila njegovo preveliko dobičkarijo. Kako napačno! Le Predelska črta bi v resnici spodrinila rečenega društva sebičnost. Le ta bi kot najkrajša pot od južne železnice popolnoma neodvisna bila in od Gorice sem bi jej prevzela vso vožnjo. Potabelska črta bi peljala do Vidma, in tako s privoženim blagom le stregla južni železnici, katero je bi za velik dobiček vozila v Benetke in Trst. Seveda pa podaljšeka Potabelske poteze iz Gli-

Italijanska vlada se hoče zopet s cerkvenim premoženjem okoristiti. Disraelija opozijonanci v obeh zbornicah neprenehoma napadajo, a on se ne zmeni vsaj na videz za opozicijo. Vse kakor še kje!

Princ Napoleon se je odpravil na pot v južno Nemčijo, Dunaj in Carigrad. Nekoliko francoskih časnika je odpotovalo v južno Nemčijo, da se prepričajo o ondotnem javnem mnenju, posebno pa, ali je res, kar je trdil neki pariški diplomat, da šteje Avstrija po nemškem Jugu več prijateljev, kakor se navadno misli.

Cesar in cesarica francoska sta potovala k kmetijski razstavi v Rouen, kjer je Napoleon zopet govoril o ljubezni do Boga, do domovine in napredka. Poslanci iz Krete v grškem zboru hočejo, da jih vlada v tej lastnosti pripozna in dopušča v zbornico. To dela vladi zadrege, ker žuga turški poslanec z odpotovanjem, ko bi se kaj takega zgodilo. Turškega poslanca podpirajo tudi drugi, razun ruskega.

Na Poljskem se bolj in bolj odpirajo vrata ruskemu življu, in se zatira poljski.

Iz Turške se poročajo o siromaščini, nasilstvu in turški prevzetnosti strašnejše reči, kakor bi si jih mogla še tako živa domisljiva izmisliti.

„W. Z.“ razklada, da je vse, kar se je govorilo in pisalo o pripravljenosti punta na poljski meji, gola iznajdba brez vsakere resnične podlage.

Bojé se novega feničanskega vdarca proti Kandado. Predsednik feničanskih bratovščin je razposlal poziv, v katerem svoje prijatelje opominja, naj na novo napnó vse žile in sile, da se rešijo Irčani anglijskega jarma.

Tiskova svoboda. Časopis „Trentino“ od 28. maja je policija pograbila in prepovedala zavoljo politične zdravice izrečene pri zboru delavcev v Roveredi.

G. J. Goebl-Kopidlansky, nekdanji vrednik „Nard. list.“ je zavoljo zločina kalenja javnega miru obsojen na 8 mesecev ječe, ktera se ima poostriiti s postnim dnevom za vsakih 14 dni. Razun tega zapade 2000 gld. zaloge.

Policija Olomuška ja pograbila „Olumucke noviny“ od 27. maja zavoljo uvodnega članka: „Po delih jih bote spoznali“, kteri je zakrivil po mislih državnega pravdnika zločin šuntanja.

Beustova podoba prav po ceni. Deželno finančno vodstvo česko naznanja „Politiki“, da ni res, kar je ona pravila v svojem listku št. 129, da se namreč dobivajo Beustove fotografije po 10 kr. pri davkarji v Rokycanu. Deželno vodstvo mora to vediti. Mi pa tudi vemo, da se je v Mariboru ponujala Beustova fotografija po srenjskem strežaji, ki je za vsako sliko zahteval 15 kr. toraj tudi ne preveč, da bi si je ne mogel omisliti, kdor hoče kaj storiti za Beustovo popularnost.

Izpraznjene službe.

Služba učitelja kužnoslovja in živinozdravilskega redarstva na zdravilsko-ranocelski stolici v Lvovu, l. plača 945 gl., razun dotičnih predmetov treba znanje kakega slovanskega narečja; prošnja do zadnjega junija pri c. k. gališki namestnji.

Služba zidarskega in tesarskega mojstra pri meščanski srenji v Velikovicu; treba znanje slovensčine; prošnja do 20. junija pri Velikovškem meščanskem odboru.

Služba srenjskega uradnika v Dobrlevasi na Koroškem; letna plača 400 gl., treba znanje slovensčine in sposobnost sostave; prošnja do 10. junija pri srenjskem predstojništvu v Dobrlevasi.

Služba II. ranocelnika pri dež. dobrotni napravi v Celovcu; letna plačilo 800 gl. s prostim staniščem in kurjavo in 18 funtov lojevinskih sveč; kdor zna slovensko ima prednost.

Služba II. zdravnika v meščanski bolnišnici; l. plača 315 gl. s staniščem, kurjavo in svečavo; treba znanje slovensčine, in celništva; prošnja do zadnj. junija pri kranjskem dež. odboru.

Knjigotržno naznanilo.

Podpisani si dovoljuje p. n. občinstvu, posebno prečastitemu duhovstvu naznanjati, da je v Gradcu, na škofovem trgu (Bischofplatz Nr. 153) odprl kupčijo z raznimi knjigami in časopisi, (tudi slovenskega slovstva), razun knjig cerkvi in državi nasprotnih. Dobivajo se tudi molitvene bukve in knjige za poduk, breviari itd. Prizadeval si bode častitim kupcem in odjemnikom vrlo postreči, tedaj prosi za obilno naročbo

Ulrich Moser,
knjigotržec.

(14)

Oglasnik.

Podpisani naznanja, da je s početkom prešlega mesca sam prevzel

gostivnico

v svoji hiši pri „Sandwirtu“, po domače pri „Hanzeku“. Tedaj uljudno vabi vso gospodo, posebno pa deželane, ki dohajajo v Maribor, naj ga s svojim obiskom počasté. Skrb mi bo za okusno jed in dobro pijačo po nizki ceni in za snažne postelje in sobe, ter za dobro postrežbo sploh. Prostoren hlev za konje in veliko dvorišče za vozove je pripravljeno. Tudi kupujem in prodajam vino po vedrih in polovnjakih.

Rapočev Janez,
po domače Hanzek,
gostivničar.

Javne dražbe 5. junija.

II. izv. dražba Uršičevih posestev pop. št. 648 i 648/2 v okr. ur. Planinskem; cena 3259 gl.

II. izv. dražba Sova-novega posestva urb. št. 44 v okr. ur. v Teržiču; c. 810 gl.

II. izv. dražba Kastelic-vega posestva pop. št. 273 pri ok. ur. Novomeškem; cena 4600 gl.

II. izv. dr. Lunar-ovo posestvo pop. št. 7 pri okr. ur. v Ridu (Egg-u); c. 1112 gl.

prest. III. izv. dr. Lesar-ovo pos. h. št. 49 pri okr. ur. v Ribnici zar. 630 gl.

II. izv. dr. Urbanovo pos. št. 50 pri okr. ur. v Planini zar. 84 gl. cena 1060 gl. in 120 gl.

II. izv. dr. Žigon-ovo pos. pop. št. 70 pri okr. ur. v Planini zar. 70 gl. 35 n. cena 2390 gl. in urb. št. 9/1007 400 gl.

prest. I. izv. dr. ps. Lorenca Ferne-a od Jelenk pri okr. ur. v Brdu zar. 230 gl.

I. izv. d. pos. Ivana Zgovca urb. št. 608 ad Sonegg pri okr. ur. v Mokronogu zar. 118 gl. 10 n., cena 971 gl.

II. izv. d. pos. Antona in Marjete Urbančič, št. 43 Grafenbrunn pri okr. ur. v Bistrici zar. 107 gl.

II. izv. d. pos. Jož. Mariničiča v Zagorji št. 45 pri okr. ur. v Bistrici zar. 100 gl.

II. izv. d. pos. Mat. Opeke pri okr. ur. v Planini zar. 207 gl. 75 n.

Izv. d. pos. Jedrte Lavrič urb. št. 127 ad Flódnik pri okr. ur. v Kranji zar. 105 gl. cena 1245 gl.

Štajersko: I. izv. d. pos. Jurja in Ane Drofenik v Kodrajnici, urb. št. 561 in gor. št. 645 in 646 ad Obroitsch pri okr. ur. v Rogatci c. 5005 gl.

6. junija.

II. izv. dražba tirjatve Jurja Žerovnika na urb. št. 22 zav., 1600 gl. vrednosti v okr. ur. Ljubljanskem.

II. izv. d. Tratinik-ovega posestva pop. št. 410 pri okr. ur. v Idrii; c. 2100 gl.

II. izv. d. Plosovo pos. v Vrhniku h. št. 14, urb. št. 107 Schneeberg pri okr. ur. v Ložah zar. 37 gl. 99 n. c. 1510 gl.

I. izv. d. pos. Marka Višalja v Pregradi št. 16 rktf. št. 132 ad Pölland pri okr. ur. v Černemblju zar. 55 gl. cena 250 gl.

I. izv. d. pos. And. Avseneka na Ljubnem, št. 55 rktf. št. 12 321 in 342 d ad Radmannsdorf pri okr. ur. v Radolci zar. 900 gl. cena 310 in 50 gl.

Sop. III. izv. d. pos. Štef. Ponikvara vl. št. 558 in 577 ad Sonegg pri okr. ur. v Ljubljani c. 1186 gl.

Izv. d. Serševo pos. v Izviru št. 6 pri okr. ur. v Krškem zar. 104 gl.

I. izv. d. pos. Barbiča v Brezji gor. št. 193 Thurnamhart; okr. ur. Krško zar. 81 gl. 29 n. cena 522 gl.

I. izv. d. pos. Mat. Barbariča v Brezji h. št. 5, gor. št. 193 ad Thurnamhart pri okr. ur. v Krškem zar. 81 gl. 29 n. cena 522 gl.

Štajersko: II. izv. d. Godec-vega posestva urb. št. 281 1/2 pri okr. ur. Mariborskem, cena 3713 gl.

II. izv. d. Romer-ovega posestva urb. št. 342 v okr. ur. Mariborskem; c. 5619 gl.

II. izv. Pečonikovo pos. urb. št. 55, 56 in 70 in dom. št. 8 pri okr. ur. v Maribor zar. 200 gl. cena 1100 gl.

I. izv. pos. na pol Habjaničevo urb. št. 144 ad Ebensfeld s premakljino pri okr. ur. v Mariboru cena zem. 2282 gl. 35 n., c. prem. 515 gl.

I. izv. d. pos. Antona in Jedrte Zupančič v Lobnici, urb. št. 62 ad Lembach pri okr. ur. v Mariboru zar. 300 gl. c. 9933 gl.

II. izv. d. pos. Jož. Soviča v Ostrožnu urš. št. 153 pri Konjicah c. 2680 gl. in gor. št. 245 pri Plankenštajnu c. 325 gl. pri okr. ur. v Jelševu zar. 232 gl. in 61 n.

Koroško: II. izv. d. posestvo Treze Seidler h. št. 4 pri okr. ur. v Pliberku zar. 350 gl.; cena 900 gl.

II. izv. d. Rodlerovo pos. zem. kn. velikovski špital fol. 47 v malem Št. Vidu pri okr. ur. v Velikovicu zar. 138 gl., cena 2910 gl.

Dunajska borza od 3. junija.

5% metalike 56 fl. 55 kr.	Kreditne akcije 184 fl. 10 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 57 fl. 80 London 116 fl. 40 kr.	
5% narod. posojilo 62 fl. 60 kr.	Srebro 114 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 81 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 55 kr.
Akcije narod. banke 70 fl. 40 kr.	

Mnogoletna prodajalnica

pri

TKALCU.

Vsem kupovalcem in odjemnikom, ki so do zdaj kupovali sukno, platno, robce in drugo manufakturno blago v moji prodajalnici, ki že obstoji više od 40 let in je po domače znana pod hišnim imenom „pri tkalcu“, v Graškem predmestju, naznanjam v obrambo kakih pomot, da stoji moja prodajalnica (štacuna) na svojem dosedanjem mestu in da ni v nikakoršni zvezi ali dotiki z novo, v sosesčini nastalo kupčijo, ki si je prilastila moje hišno imé.

V Mariboru aprila mesca 1868.

Jožef Wundsam,

(10)

kupec z manufakturnim blagom.

P. n.

(3)

Preselim svojo prodajalnico (štacuno) z dišečim, materialnim, barvenim, okusnim in raznim drobnim blagom, ktero sem 10 let v Dereani-ovi hiši v najemu imel, v nekdanjo Liningerjevo, zdaj v hišo gospoda Ernsta Rüpschl-na.

Pri tej priložnosti se vljudno zahvalujem svojim častitim kupovalcem za zaupanje, ki so mi ga do zdaj skazovali. Prosim me še zanaprej z enakim zaupanjem počastiti, in jaz se bom tudi prihodnji prizadeval vsakemu z dobrim blagom po nizki ceni pošteno postreči.

S spoštovanjem

France Kapus.

V Celji mesca marca 1868.

mone čez Kodrojo v Benetke in mimo Vidma in Palmanove v Trst se bi pa poleg južne železnice nikakor ne mogla drževati. Dotični državi — Avstrija in Italija — bi bile v največji škodi, ker bi društvo princ Rudolfove kot južne železnice z velikim doneskom odškodovati morali. Zato se mi popolnoma napačno zdi, da g. S. pravi: Jožef Morpurgo je zagovarjal zato Predelsko črto, ker je zastopnik južne železnice v Trstu. V tem — mojem — zmislu je tudi R. Constantini v *Corriere della Venezia* (13. maja) med drugim pisal: „Znam vas zagotoviti, da je preteklega prosenca neki arhimandrit južne železnice zastopniku avstrijske vlade v Trstu rekel, da se ne bo na vse sile napenjal, da bi (avstrijska) vlada ne potrdila železnice čez Predel. In popolnoma sem prepričan, da mogočni arhimandrit svojih želja in namenov ni nikoli izrekel tako odkritosrčno kot pri tej priliki.“

„Kranjci“ pravi dalje g. S. „bi morali tudi se poganjati le za Potablsko črto, ker le po tem se smejo nadjati, da bodo za Kranjsko-Gorensko prevažno železnico po savski dolini napravili“. Tu bi bilo odveč povdarjati veliko važnost „Dolinske železnice“ čez Gorensko-Kranjsko za ondesnje kraje in za jugovshodne avstrijske dežele; naj tu le omenim, kar se z našim prašanjem stika. Ker se „dolinska železnica“ izteka v Ljubljani v južno železnico, bi ona nikakor ne zverševala glavnih namenov princ Rudolfove železnice, ki so očitno oklicani v načrtu mesca septembra 1864 potrjenem (gl. „Slov. Narod“ št. 8). Že po svoji legi bi nikakor ne zadostovala raznim potrebam velikanske srednje-evropejske kupčije. Posebno povdarjati pa moram, da bi ona le po dolgem ovinku blago do morja vozila in pri vsem tem posebno stregla društvu južne železnice, ktero bi iz svojih dolgih potez iz Ljubljane v Trst (19 1/2 milje) ali pa v Reko (17 1/3 milje) spravljalo preobilni dobiček. Ali se bi tako sebičnost južne železnice odstranila! Da je državni zbor naj pred zaslišal predlog o tej „dolinski kranjski železnici“ (kakor danesnji telegram 19. maja kaže), ter ga izročil dotičnemu narodarskemu odseku, iz tega še ne sledi, da bi Predelska črta za večno pokopana bila in da se bo Potablska gotovo izvolila. Ta dogodba le kaže kratkovidnost državnega zbora in morebiti tudi posebno nemarnost Primorskih in zlasti Tržaških poslancev, da se bodo pred posvetovali o stranski kranjski črti kot o glavitni — ali Potablski ali Predelski potezi. Zdi se mi tudi, da je g. S. kaj zvita glavica, ker je v svojem sporočilu med Kranjce in Primorce dolinsko črto zastavil, kot bi bil vergel med zastradane pse mastno svinjsko kost. A buon intenditore, poche parole.

Dopisi.

V Ljubljani 31. maja. (Izvirni dopis.) Nemškutarji sistematično postopajo in zelo dosledno delajo. Svoj smóter (cilj) imajo trdno zmerom pred očmi, in proti njemu veslajo z lažjo, podpihovanjem, opravljanjem in nasilstvom. Na Jezuite se groze pri vsaki priliki, ker jim očitajo, da je njihovo zaničevanja vredno geslo bilo: „namen posvečuje pripomočke“; a sami se tega načela držé, kakor se ga ni držal nikoli nobeden jezuit.

Najhušji trn v peti renegatom je deželni zbor in „Sokol“. Kakor Vam je že menda znano, slišim da so renegati v glasoviti promemoriji, vlado poleg drugih reči tudi prosili, naj razpodi ta deželni zbor in razpiše nove volitve. Nadejemo se, da vlada teh nesramnih zahtevanj ne usliši, če tudi je celo vladni list „Presse“ v tem oziru podpiral naše nasprotnike, ki so tako razkačeni in jezo pihajoči na vse, kar je slovensko, da sovrážnost brezozirno žene do boja z nožem. Po zmagah v mestni odbor, iz katerih izvira vsa naša zadnja nesreča, niso Dežmanovi kazali srditosti do Slovencev, nego celó govorili so: zdaj, ko ležite na tleh, vam podajamo roko mirú in sprave, ter vas prijazno vabimo, da si z nami vred natlačite lulo mirú; ali po tepežnjem dnevu pri Ježici so vse druge strune napeli. Kaj je resnica, teh ljudi nobeden več ne vé; kaj je poštenje, to so davno pozabili. Po časopisih rjové, da ne kličejo policije na pomoč, pa vendar so zmerom skriti pod njejinimi varnimi perutnicami, kakor piščeta pod koklo. Kader se kam na kmete peljajo: policiji spredaj, žandarmi, časi celó z vojaki vred, zadaj in beriči na strani a nemška kultura v sredi, in tako, kakor je na strehi Ezopova koza volku zabavljala, oni kričé kmečki mladini: če imate kaj poguma, le sem pojte!

Ako bi se razpodel ta deželni zbor, potem se je posebno po mestih in trgih bati, da pri novih volitvah nemškutarji zmagajo.

Njihova delavnost je neutrudna. Dežman po cele dneve ne jé ne pije, po cele noči ne spí, kedar treba dopise kovati ali kaj drugega delati za svojo stranko, a pri nas se ziblje vse lepo in mirno počasno, kakor veliki zvon, ki ga je treba pol ure majati, predno udari. Nemškutarji so po izgledu naše „podporne blagajnice“ osnovali enako društvo, „obrotna banka“ imenovano, ki jim je pri volitvah mnogo koristilo. Vse leto poprej so meščanom od hiše do hiše ponujali iz nje denar na pódodo, in potem so njihove glasove imeli za-se gotove. Naša podporna blagajnica je pri osnovi té banke mnogo izgubila, ker je morala zaradi tega hranilnici vrniti nekoliko tisoč goldinarjev, ktere je poprej od nje imela, in kateri so se potem dali obrtni banki. Naši bogati narodnjaki v podporno hranilnico ne zalagajo ali nič ali pa po 100 gld., ktere pa tudi kmalu nazaj vzemó. Tudi se je že prigodilo, da meščan, ki ni mogel v podporni blagajnici dobiti toliko na posodo, kolikor je želel, ni hotel več pri njej ostati, ampak je odstopil in šel k „banki“, kjer so mu dali, kolikor je hotel, in pri volitvah je volil Nemce, akoravno besedice nemški ne zna. Ko bi se skrbelo, da bi podporna blagajnica dajala dovolj jemstva (garancije), potem bi tudi duhovniki mogli iz hranilnice vzeti ali namesto v hranilnico semkaj posojati svoj denar, od ktere ga se plačujejo enake obresti, kakor v hranilnici, in s tem bi se koristilo tudi narodni stranki in overalo nemškutarjem, v čegar rokah je hranilnica.

Naši nasprotniki, da bi počasi zabrisali vso mejo med slovensko in nemško stranko, namerjajo dalje osnovati novo društvo: „constitutioneller Verein“, v ktero mislijo posebno poloviti „mlade Slovence“. Da bodo pri

tem društvu tudi Nemci, in da bode toraj ta „Verein“ pod blagotvorno senco košatega policijskega doba, to se umeje samo ob sebi, kakor se tudi umeje, da ne bodo v to mrežo mogli ujeti nobenega pravega Slovenca.

Naše društvo „Sokol“, akoravno je čisto, vendar razkačeni renegati vedno po časnikih z blatom cmokajo in lažejo o njem; slišati je, da je gospod javne službe župana na Viči pripravil, da „Sokola“ toži, ker so pri zadnjem izgredu domú gredé pred njim svetili kmečki fantje, in ker so mu z možnarji strelali, česar pa nihče ni bil poprej gosposki oznanil. Pa si Vi naši nasprotniki vendar upate pisati: „Wir perhorresciren die polizeiliche Einmischung!“ Sram vas bodi!

Pisati moram tudi o neki posebni prikazni, o kateri „Laibacherica“ še nikoli ni zinila in „Novice“ tudi ne dovolj. Celó Dežman se ne utegne ubijati s takimi rečmi zdaj, ko ima toliko političnega posla. Zgodilo se je namreč, da že nekoliko mesecev gora Krim nad ljubljanskim močvirjem čudne reči počenja. Dostikrat se v zemlji čuje bobnenje in zemlja se stresa daleč okrog po ljubljanskem močvirju, notri do Borovnice. V Tomišlji slišimo, da je od tega zid počil v cerkvi in v družih poslopjih.

Kmetje pravijo, da je bil v starih časih nekak zmaj (lintver) v Krim zagnan, in da bode zdaj zopet iz njega izletel, pa da si goro odpira. To nima nič posebno učene podobe, ali drugačnega tolmačenja te prikazni nam do zdaj še nihče ni podal, akoravno je stvar gotovo jako važna, morda celo jako nevarna, posebno prebivalcem po obližji, če ne celó tudi Ljubljani.

Iz Ljubljane 31. maja. A. (Seja mestnega odbora; promemoria nemškutarske stranke; tožba zoper staro „Presse.“) V seji mestnega odbora dné 29. t. m. bile so potrjene vse letošnje volitve mestnih odbornikov, in sicer pri vsih izvoljenih za čas treh let; samo pri g. Marinšek-u, ki je bil voljen na mesto izstoplega Dr. Valente, za čas enega leta. Prihodnji petek je prva seja novega mestnega odbora in se bode volil tudi županov namestnik za eno leto.

Vsled zadnjih turnarskih homatij v okolici ljubljanski začeli so naši nemški liberalci zopet na vso sapo na pomoč klicati vlado, ter se pritožujejo, da jih še premalo podpira. Naredili so promemoria, obsegajoč neki 12 pol, ter ga podali pri c. k. deželnem predsestvu, enakoglasnega pa hočejo poslati po posebni deputaciji na Dunaj k ministerstvu. Kaj je vse v tem promemoria, si lahko mislimo, in kakor smo zvedili iz ptujih časopisov, v katerih se veliko trobi o tej stvari, dal bi se ves zadržaj na kratko izraziti takole: Nam nemškutarjem — ker pravih Nemcev je kaj malo — je narodno gibanje na Kranjskem jako nevšeč, narodni časopisi in narodna društva so nam na poti, vse to naj se razruši, ker drugače mi ne moremo mogočno gospodovati, kakor poprej. Deželni zbor in kupčijska zbornica s svojimi narodnimi večinami naj se razpusté, sploh naj se zadušé vse narodno življenje na Slovenskem, ker nam Veliko-Germancem ni to všeč. Tako na priliko bi bil sok iz slavnega tega memorandum-a, s katerim si bodo neumrjočo slavo pridobili naši liberalci.

Zoper nesramni vvodni članek stare „Presse“ od dné 29. t. m. sklenil je odbor „Sokola“ vložiti tiskarno tožbo, tudi gg. dr. Bleiweis in dr. Costa, ki sta osebno na svoji časti žaljena, mislita tožiti ta list. Res je, da smo krotki, ali kakor svinja z mehomo ne bode nihče ravnal z nami. Kakor sem že zadnjič omenil, najdemo tudi mi pot do sodnije, ktera mora kaznovati take rogovileže, ki kradejo čast in dobro ime posamnim osebam in celim društvom. Čas je, da se enkrat v strah primejo taki literarni zakotniki, ter da se jim ostavi njih ostudno rokodelstvo. Od taci izrastkov liberalizma in kulture obrača se vsak človek, ki ima še kaj poštenja v sebi, z gnjusom stran. Žalostna prikazen izobraženosti pa je za naše nasprotnike, da s takim orožjem mislijo zmagati, ter zatreti idejo, ki postaja od dné do dné čvrstejša in mogočnejša.

Iz Haloz. (Židovise selijo na slovensko Štirsko.) „Vsak državlján smé na državnem ozemlji kjerkoli bodi si izvoliti prebivališče in stanovališče, vsakovrstno nepremičnino pridobiti itd.“, tako se glasi šesti člen državne osnovne postave, ki je povod in vzrok, ka se počinajo kazati in prijavljati, kakor jeseni črni kavrani, ter naseljevati židov na slovenskem Štirskem, in sicer po Halozah in poinod. Ne mine teden, ka se ne bi prikazali pri tej ali oni župni crkvi iščoči in pogajajoči se za krème in štacune. V Leskovci že krémari in baranta židov, pri sv. Barbari na Belem je pogojena ena kréma in mesarstvo, *) druga pa in štacun sta v pogajanji, imamo toraj krasno upanje na skorem se radovati blaženosti jihovega barata in prometa, zakaj pa ne? vsaj hrvaški duhovniki pravijo, kjer ni židova pri župni crkvi, ondi je župnikovina siromaška, ker namreč niti židov nima kaj več iz nje sisati, ki razume sok izsrkati do zadnje kapljice.

Ljudstvo si v skrbi pravi, da ne bode nič več dobrega na svetu, če se že židovi nastanjajo med nami, ter otožno poprašuje po pomočkih, s kterimi bi se dala zabraniti ta kazen, toda ni več sredstva, ako ima veljavo omenjeni člen. Občina bi si vendar smela morebiti toliko samooblasti svojiti, da bi temu ali onemu sicer državljánu, pa ne ondi posestniku, nego samo zakupniku, smela naselba prepovedati v svojem poročji, če se vidi občinskemu zastopu nevaren in na kvar v tvarnem oziru. Mi ne črtimo židov zato, ker se drže Mojsejevih stavkov, to je, ker se od nas razlikujejo v verstvu, že davno smo prekoračili brv, za ktero se godijo toliko nespametne nespretnosti; kakor narodna, tako je potrebna v pravni državi ravnopravnost v verskih rečeh, kar vsak pravičen razumnik priznava in modro razvit um velera, le strast in pohlepnost po navajeni vseoblastni prednosti in povlaščenji zamore delovati temu nasproti. Pravna država, veli prof. Rokitsansky v svojem s pleskanjem sprevažanem govoru, ktero smo stvorili (?) z državnimi osnovnimi zakoni, ne priznaje se k nobeni veroizpovedi, v nji ni državne, povlaščene cerkve. **)

*) Ravno kar se je zgodilo, ka je posestnik zbeg.

**) Kamo sreče, da niti ni povlaščene ali povlaščenih narodnosti; dokler je to, nikakor ne priznavamo, ka je razklana Avstrija resnično pravna država, židovo ste učinili ravnopravne, 18 milijonov Slavenov pa ne!

Vzroki, zakaj nam je jako neugodna naselitev Abrahamovih potomkov na slovenskem Štirskem, so ti le:

a) ker židovi niso ljudje poljedeljski, to je, pridelavni, nego samo trošilni, ter po takem redeči se iz vročega pota in krvavih žuljev prostega seljaka, baveči se krčmami in trštvom, ki ljudi nekoliko zaostale v razboru in omiki, in siromaščeje vrste še bolje izmolzejo; kako pa bi inači izhajali plačujoči veliko zakupnino? Če postavimo obeča za hram na den pridobiti blizu 2 gld. zakupnine, najemnine 600 gld., kako si more na den pridobiti blizu 2 gld. zakupnine, potem sebe rediti, družino plačevati in še vrh tega si priskrbeti nekoliko čistega dobička? vsaj vemo, da se malokdo hoče zastoj truditi, najmanj pa Hebrejec;

b) židovi so navadama širitelji in pospeševalci tevtonskega življa, to je, nemčevanja in strastni nasprotniki razvoju slovanskega ali slovenskega jezika, kar najasnejše priča bečko novinarstvo vršeče se v judovskih rokah: slovanstvo prezirajo in našega jezika se ne uče. Znale so židovske prikazni na Českem, za najnovejše dobe v Zagrebu pri glasovanji. S. Stern pravi, v novi dobi se je židovski duh globoko in trdno prijel germanskih tel, v kterih je njihova posebna in nepremekljiva narava židovska našla najstrodnejše redivo: oba, namreč Nemec in žid javljata močno nagnjenek povsodništvu, kar se po našem veli: s trebuhom za kruhom, čemur se nikakor ne čudimo, vsaj židov nima domovine, ne narodnosti, nego se klati po vsem voljnem svetu, išče mastila, blage težnje pa nima;

c) na prošnjo deželnih stanov je vojvoda štirski, cesar Maksimilijan dne 19. sušca 1496 leta izdal ukaz, vsled kterega so bili vsi židovi pregnani iz Štirskega, Štirsko pa je plačala svojemu vojvodi Maksimilijanu 38.000 goldinarjev ranjskih kakor zamenilo za judovsko dačo. Praočetje so se dakle odkupili ali rešili te nadloge, kakor p. po 1848. letu so rešena ali se še rešujo zemljišča tlake, desetine, gorna, vršnika, lokra in podobnih davkov tlačeeh posestnika; velja li ta rešitva, mora gotovo tudi ona veljati, in ako se mora raztrgati, povrni se konči rešitina. Za njihovo pregnanje listina navaja te razloge. „Velika nečast, bremena in sramota, ktere je mnogokrat storilo naše židovstvo v naših kneževinah in deželah presvetemu svetstvu; ka je mlado krščansko decó otožno mčilo, morilo, s sveta spravljalo, a krv od njih jemalo, ter rabilo za svoje skaženo in pogubljivo delo; — ka je krivičnimi pismi, pečati in drugimi rečmi ukanjevalo na razni način, ter mnogo veljakov in drugih plemičev s tem zrušilo v nesrečo in ubožstvo“.

Najjake sredstvo jih se rešiti bi edino to bilo, ka nikdor pri njih ne bi kupoval in trošil; toda za toliko odvažnost je treba stalnosti, železne doslednosti, ktere ne moremo zahtevati od siromaškega in menje omikanega ljudstva. Naše vrstne deželne poslance pa prosimo, naj poprašajo deželno vlado, kako stvari stoje zarad odkupnine.

Iz Prage 27. maja. (Slavnost pokladanja temeljnega kamna narodnemu gledišču. — Prihod Nj. Veličanstva v Prago. — Skupščina ljudstva.) Slavnost pokladanja se je srečno dovršila, nje nasledki pa se bodo kazali na veke po ožji zvezi med Slovani, ako nam pomaga Bog in sreča junauška. Nečem obširno razlagati pomen té slavnosti za slovanska vzajemnost; kajti to strau je že vvaževala vsa slovanska neodvisna žurnalistika. Kar pa še noben česki časopis ni opazil, je to, da nemštvo v Pragi in sploh na Českem zraven omikanega ter za materni jezik in za svojo zgodovinsko pravico vnetega naroda českega zmirom bolj skrije se in skoraj že gine. Vsi slovanski gostje so se nad tem začudili in če ne bi se furor teutonizem sentertje na kakih golih hišah značil, res bi moral misliti, da o Nemcih v Pragi ne more biti govora. Če kedaj Nemci čejo v Pragi napraviti demonstracijo za „grosses und einiges Deutschland“, morajo vse žile napeti, da le nekaj malega strobentajo. Treba bi bilo, da bi oblaki pokali in tresla se zemlja, da bi nekaj zahrumeli in besed o sebi napravili. Da sprožijo, kaj tacega, kar česki narod prostovoljno z žrtvoljubjem in navdušenostjo opravi, morajo se nemški matadori vse preveč truditi in denarprodusi. Zato se pa tudi po vsaki taki skazi dosti pripoveduje, koliko je moral Dozauer, Dormitzer i. d. privreči, da bi ne bila stvarca preberaška. Lahko si mislite, kako muho so vjeli ti pangermani, ko so zadnjič nakanili vstrie česke svečanosti napraviti tudi nemški izgređ v Litomerice. Seveda je nemško mestice delalo velikih priprav, da bi po nemškutarski sprejelo in dostojno postreglo „ljube Pražane“. Gotovo so se bili Litomerčani nadjali, da se bo preselila najmanj polovica praških prebivalcev v Litomerice; pa kako jih je osupnilo zagledati na prišedšem parobrodu ogromno število 42, beri dva in štirideset celih Pražanov (9 buršev in 33 ljudi druge baže). Kakor strela iz jasnega neba je ta zagled zadel čakajoče, zimica je spreletela kosti. Kar zaporedoma so zginila bandera, ktera so bila obilno nad hišami razstavljena; 17. maja, kteri dan so vendar še „ljubi Pražani“, tam preživeli, se že nobeden ni za nje zmenil. Nemcem, ki so v Pragi ostali, ni treba biti žal; mnogim se je razjasnilo, o čemur se jim povpreč še ni sanjalo. Poznam dosluženega častnika, ki ni bil nikdar prijazen Čehom; po svečanosti pa se je v priči veljavne gospode pridušil, da ga smejo zvati cigana, ako bi še kedaj počel obirati Čeha. Česka svečanost, ki se je zastran reda jako odlikovala, je tudi v odločivnih krogih vtisnila dobro misel. Iz zanesljivega vira vam lahko priobčim, da je vlada volje, s Čehi se pogajati, in sicer na povelje Nj. veličanstva. Česki kralj, namestnik bar. Kellersperg je že pred svečanostjo poskušal v pogovorih z našimi prvaki pozvedeti, kako bi zadovolila vlada česku narodu; pa razprave so se pretrgale, ker se je bala demonstracij zoper Avstrijo in Nemčijo. Ker je pa vse tako srečno šlo izpod rok, prizadeva si vlada kazati Čehom, da jih neče več pritiskati na steno. Tudi oficijelna Pragarica je začela tipavnice raztegovati zavračaje dunajsko častnikarstvo zarad grdega obnašanja nasproti Čehom. Ali česki časniki so spominjaje se Virgiljevega pregovora „timeo Danaos et dona ferentes“ s kratkimi in odločnimi besedami odpravili oficijelno zagovornico. Ako pride Nj. veličanstvo v Prago, bodi Vam to porok, da je vse pri dobrem, ako pa ostane na Dunaji ali pa gre v Pešto, lahko sklepate iz tega, da česku narodu ne more zadostovati, kar se mu obljubuje. Tako in ne drugače.

Omenili ste že v Vašem listu o oni skupščini na podnožji gore Rip pri Rudnicah, kjer se je 20.000 ljudi zbralo. Drugo in mogoče še večo skupščino razpisujejo zdaj zaupniki šesterih sosednih okrajev za 7. junija na goro Visoko pri Kutni hori. Ako bode ugodno vreme, se bode tamkaj tako število ljudstva sošlo protestirat zoper dosedanje sistemo, da se bo dualistom začelo motiti in glava vrteti. Ti šesteri okraji: Kolínský, Kutnohorský, Čáslavský, Poděbradský, Kouřimský in Českoobrodský, so jako ljudnati in olíkani; gotovo bodo tudi naj drznejše pričakovanje še prekosili. Dunajski liberalci se morajo še pred izsolati pri naših kmetih, da se pri njih uče ljubezni do domovine in do materne jezika. Novi liberalizem ne bo podkopal našo stanovitnost in zadušil našo opozicijo. Vganite, kdo bo pred šel, česki narod — ali „bürgerministerium“.

Politični razgled.

Peticijski odbor je nasvetoval, naj se dovolijo kmetijstvu enaka zastopništva, kakor jih ima kupčija in obrtnija; vlada naj toraj skliče shod vseh kmetijskih društev (po posameznih poslancih) da se zaslišijo njihove želje in potrebe. Potocki je z nasvetom zadovoljen, in zbornica ga sprejme.

Včeraj se je pričel v zbornici poslancev razgovor o finančnih vladinih predlogih. Poslanci upajo, da bo posvetovanje do sabote dognano. 15. junija se ima potem razpustiti državni zbor in do 15. avgusta se bodo sklicali deželni zbori.

Gosposka zbornica je sprejela postavo o colnem samotržji, kakor jo je dobila iz zbornice poslancev.

Ministerstvo uka ima polue roke posla z izvršilnimi postavami k verskim zakonom. Postava o šolskem nadzorništvu je že skoraj dodelana in se bo v potrjenje ponudila prihodnjim deželnim zborom. Med tem pa ima papežev poslanec že v rokah pravni protest proti verskim zakonom in ga bo tekoji vladi podal, ko dobi posebno zavkaz k temu; po drugih poročilih je protest že izroččen.

Skene očita v pismu na „Tgb. a. M.“ vladi in proračunskega odbora manjšini, da nameravate državni bankrot ali kant in pravi proti koncu: Od nekdaj že je bila avstrijskih ministrov navada, da so svoje oči le navzgor obračali, a malo marali za korist ljudstva. Zato je padel tudi Schmerling.

Sindika borznih agentov v Parizu je poslala Brestelnu pismo, o kterem pravi, da bi v prihodnje vse avstrijske drž. papirje brez izjemka iz pariške borze izključila, ko bi se nadočila drž. posojila in tako škodovali priliki. Tudi „Siècle“ pravi, da naj tudi države, kakor posamezni ljudje svoje dolgove plačujejo, a ne s ptujim denarjem. Ko bi se denarstvene zadeve avstrijske vravnale, kakor se zdaj namerava; avstrijski kredit bi se po vseh evropskih tržiščih smrtno zaskalil.

Giskrov „Mähr. Korr.“ vé povedati, da se je v ministerskem svetovalstvu pod predsedstvom cesarjevim sklenilo davek na premoženje opustiti, nikakor pa ne sprejeti nasveta zavoljo 25% obrestnega znižanja.

Čuti je, da bode postal Halbhuber ces. namestnik v Moravski, v dolnji Avstriji pa se bode, kakor si pripovedujejo deželni poslanci, vsel „parlamentarni namestnik na vladino klop v dež. zboru.“

Iz Dunaja se piše „Politiki“. Sedanje ministerstvo živi v besede pravem pomenu le od danes do jutri in srdito rujojenje plačanih peresnih volkov že kaže, da ministerstvo ne more biti posebno na trdem.

Ruski poslanec na avstrijskem dvoru gr. Stackelberg je dobil pri svojem odhodu veliki križ Leopoldovega reda. Nekteri državniki so si mnogo prizadevali pripraviti ga, da bi bil izročil po izgledu italijanskega poslanca svoje odzivno pismo v Pešti, čemur se je pa Stackelberg stanovitno vstavljaj, češ da je poverjen le na avstrijskem dvoru.

„Dz. Lw.“ piše o Čehih: Sedaj je vprašanje zavoljo popolne samostalnosti česke korone le še vprašanje časa, kedar dobi Česka svoje pravice nazaj, kedar bo stala Česka zopet na svojem zgodovinskem stališču, zgubili se bodo ruski strahovi in ogersko-česki kralj bo nahajal v Pragi ravno tako vdanih podložnikov, kakor v Pešti; vsakako pa bodo mnogo darežljivejši in navdušenejši, nego so Dunajčani.

Erdeljski Rumunci so se v javnem protestu vstavili sedanjji vladarji in izrekli, da se hočejo trdno držati sklepov in načel izrečenih v postavnem občem zboru rumunskega naroda od 15. maja 1848.

Okrajni urad Dubski na Českem ni dovolil ljudske skupščine na Bezdeški gori, pri kteri bi se bilo posvetovalo o razmerah in potrebah naroda českega, in to opravičuje s tem, da program ni dosti določen, sicer pa popolnoma proti sedanjji ustavi. Kdo ne bi pritrdil učenjaku, ki pravi: Wir sind frei wie der Vogel im Käfig; wir können uns bewegen innerhalb gewisser Grenzen.

Ministerstvo notranjih zadev ni dovolilo prošnje dr. Ed. Gregra, naj bi se smela vsa Sokolska in telovadska društva slovanska združiti v jedno glavno društvo, češ, da imajo slovanska telovadska društva politične namere.

Kralj. hrvaško-slavonska dvorna kancelarija je oklicala v Zagrebaškem, Varaždinskem in Sv. Kriškem komitatu in nekterih drugih mestih vojno sodbo za zločinstvo požiganja.

Slovanski časniki poprek so popolnoma obsodili izdelke hrvaške regnikolarne deputacije. Politika vse to razpravljanje naravnost imenuje „humbug.“

Ogerski zbor je potrdil spremenjeno tudi od pruske vlade sprejeto kupčijsko pogodbo.

V Dreždanih je pohvalno kralj pripoznal pri razpuščanju deželnega zbora njegovo delovanje, po kterem je dobila Saksonija postavno podlago proti zvunajnim vlastim, dostojno mesto v severni zvezi in se je tudi notranja osnova primerila premenjenim okoliščinam. Kralj je povdarjal vgodne denarstvene razmere, novo vpeljane porotnice, odstranitev smrtné kazni, kar se najširjem krogom v izgled priporoča.